

*Березніченко Н.О.**

МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ЗА ПРИНЦИПАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВЕКТОРУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Світова економічна криза яскраво висвітлила глибоко суперечливий характер існуючої моделі соціально-економічного і політичного розвитку України, потребу модернізації всіх сфер життєдіяльності суспільства. Особливо це стосується його базису – економіки, її внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування. З огляду на високий рівень відкритості української економіки, зовнішньоекономічна політика держави набуває статусу системоутворюючого чинника цивілізаційного розвитку країни. В цій сфері можна виділити три завдання, які має вирішувати українська влада.

Перше – це відновлення активної суб'єктності України у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній сферах, позиціонування країни, як країни зі своїм баченням, своїми інтересами у великій політиці, яка супроводжується інтенсивними контактами з широкими дипломатичними і експертними колами.

Друге завдання пов'язане з європейською інтеграцією України, курс на яку залишається незмінним, але наповнюється новим змістом, стає в своїй основі прагматичним, підпорядкованим виключно національними інтересам. Необхідно чітко розуміти, що реально можна зробити сьогодні, а що є ілюзією, фантомом, який відволікає сили і ресурси від вирішення практичних завдань буття країни.

Сьогодні у цьому напрямі ми можемо розраховувати на вирішення у середньостроковій перспективі наступних проблем. Перш за все, це договір про асоціацію, з яким тісно пов'язана проблема створення зони вільної торгівлі з Євросоюзом. Проблема не проста, оскільки Україні необхідно дуже серйозно, твердо і послідовно відстоювати свої національні інтереси, своє бачення особливих умов співпраці з ЄС, які повинні враховувати специфіку української економіки, перспективи її модернізації з тим, щоб євроінтеграція не обернулася для нас незворотними втратами, як це мало місце після вступу в СОТ. Адже відомі європейські політики і експерти дуже часто дають нам зрозуміти, що наша країна їх цікавить, перш за все, як ресурсна база, а не як серйозний конкурент. І це в той час, коли в країні ще зберігається потенціал в галузі високих технологій, розвитку аграрного сектору, нарощування експорту готових виробів. Європейський підхід щодо України впливає з того, що рішення про ешелонувану, послідовну інтеграцію нових учасників ЄС приймалось ще у контексті Лісабонського процесу. І вже тоді було зрозумілим, що прийняття нових країн відкладається при наймі до 20-х років ХХІ ст. Причини цього – ЄС не встиг самореформуватися в умовах світової фінансової кризи. Не виключено, що так звана друга кризова хвиля, на неминучість якої вказують авторитетні експерти (А.Грінспен, Д.Стігліц, Н.Рубіні, У.Баффет та ін.) буде пов'язана не з потрясіннями на глобальних ринках і біржах, а з кризою економічної системи ЄС в цілому і окремих країн, зокрема. Тому уряди країн ЄС чудово розуміють, що будь-яке додаткове навантаження у вигляді прийняття нових членів ЄС може стати для них критичним.

* кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Академії муніципального управління

За цих умов Україна повинна чітко усвідомити, як і куди ми рухаємося у найближчі десять років. В Україні повинна бути сформульована чітка і глибоко виражена стратегія розвитку країни з усвідомленням того, що набуття повноцінного членства в Євросоюзі – це завдання віддаленого майбутнього. З огляду на цю обставину Україні, крім формування особливо тісних зв'язків з ЄС, необхідно вирішувати ключове завдання: стати сучасною країною – конкурентоздатною нацією і державою. Без цього ЄС ніколи не прийме рішення про членство України в цьому інтеграційному угрупованні. Україна не стане членом ЄС до тих пір, поки не проведе внутрішню модернізацію не лише економіки, але й соціальних і політичних інститутів. Ось чому європейська мета розвитку України не переглядається, а докорінно змінюється ідеологія і технологія її досягнення. Україна повинна зберігати і розвивати свою європейську ідентичність не на словах, а на ділі ставати повноцінною європейською державою. Але потрібно розуміти, що в контексті швидкого виходу з кризи ЄС і Захід в цілому мало що можуть дати Україні. Їм вистачає своїх проблем. Навіть майбутня угода про зону вільної торгівлі з ЄС об'єктивно дасть більше переваг європейській стороні в силу значно меншої конкурентоспроможності українських товарів. Тому ключ до виходу економіки із кризи і значний ресурсний потенціал модернізації економіки України знаходиться на східному напрямі своєї політики.

Економісти всього світу розглядають країни Азійсько-Тихоокеанського регіону як єдиний локомотив, здатний витягти світову економіку із кризи. Порівняємо прогнози економічного розвитку регіонів світу у 2010 році: Китай – від 9 до 12%, Індія – від 6,5 до 7,7%, Бразилія – 5%, Росія – до 4%. І на цьому фоні різко відрізняється Євросоюз, де, за оцінками, стагнація продовжиться ще при наймі не один рік. За даними Європейського Центробанку, зростання економіки ЄС складе у 2010 році від 0,1 до 1,5%.

Ці світові тренди не можуть не торкатися України. Експорт українських товарів, послуг і технологій в ті регіони світу, де зберігаються стабільні темпи економічного зростання, є чи не єдиною можливістю виживання ключових експортоорієнтованих галузей нашої економіки. Зрозуміло, що за короткий період різко збільшити присутність України на ринках Китаю, Індії, Бразилії, арабських та інших країн нереально, як і не реально у стислі строки запустити великі прибуткові високотехнологічні проекти з участю українських компаній. Серйозні прориви тут можуть стати тільки результатом довгої кропіткої роботи з відновлення втрачених позицій в цих країнах.

У підсумку залишаються найближчі сусіди України – країни СНД і Росія. В силу нашої історичної, економічної і географічної близькості відновити присутність України на ринках цих країн, здійснити запуск спільних високотехнологічних проектів можливо у стислі строки. Саме торговельно-економічні зв'язки з Росією і країнами СНД здатні швидко і ефективно модернізувати українську економіку, задіяти існуючі виробничі потужності, створити нові і відновити втрачені схеми виробничої кооперації.